

Фикҳ 185-дарс. Намознинг сифати (бешинчи мақола)

19:00 / 20.05.2022 3097

مَلَسَ وَهِيَ لَعْلَعُ هَلَلَا يَلَصِدُ هَلَلَا لَوْسَرَّ نَأُ هُنَعُ هَلَلَا يَضَرُّ دُعُوسَ مَنُوبٍ هَلَلَا دَبَعُ نَع
هَلَلَا تَأْيَحُّ لَلَا: أَوْخَا يَفِوَةَ الصَّلَا طَسَوِ يَفَسَلَجِ إِذْ لَوْ قَيَّ نَأَكْفَ: لَأَقُ هَائِي هَمَلَعُ
مُالَسَلَا هُنَأَكْرَبُ هَلَلَا هَمَحَرُ وَيُبَّنَلَا هَائِي أَكْيَلَعُ مَالَسَلَا تَأَبِّي طَلَاوُتِ أَوْلَصَلَاوُ
هُدَبَعُ أَدْمَحُمَّ نَأُ دَشَأُو هَلَلَا إِلِلَا إِلِ نَأُ دَشَأُو نَيَحَلَصَلَا هَلَلَا دَابَعُ يَلَعُ وَأَنْ يَلَعُ
نَأَكْنُ وَإِوِدَّ شَتُّ نَمُ عُرْفَيَّ نَيَحَضَنَةَ الصَّلَا طَسَوِ يَفَنَأَكْنُ نَأُ مَثُ: لَأَقُ هَلُوسَرَّوُ
دَمَحَأُ هَأُورُ. مَلَسُيَّ مَثُ وُعْدَيَّ نَأُ هَلَلَا عَأَشَ أَمَّ هُدَّ شَتُّ دَعَبُ أَعَدُ أَوْخَا يَفِ

Имом Аҳмад Абдуллоҳ ибн Масъуд розияллоҳу анхудан ривоят қилган ҳадисда қуйидагилар айтилади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам у кишига ташаҳҳудни ўргатдилар. У зот намознинг ўртасида ўтирганда ҳам, охирида ўтирганда ҳам ўшани - «Ат-тахиййаату лиллааҳи вас-солаваату ват-тоййибату, ассалааму алайка аййухан-набиййу ва роҳматуллоҳи ва барокаатуҳу, ассалааму алайна ва алаа ибодиллааҳис-солиҳийн. Ашҳаду аллаа илааҳа илаллоҳу ва ашҳаду анна Муҳаммадан абдуҳу ва расулуҳу»ни айтар эдилар. Сўнгра, агар намознинг ўртасида бўлса, ташаҳҳуддан фориф бўлганда турар эдилар. Агар охирида бўлса, ташаҳҳуддан кейин Аллоҳ хоҳлаганича дуо қилар, сўнгра салом берар эдилар».

Аҳмад ривоят қилган.

Аввалги икки ракъатдан кейинги ракъатларда Фотиҳани овозини чиқармай қироат қилади.

Пешин, аср, шом ва хуфтон намозларининг учинчи ва тўртинчи ракъатларида фақат Фотиҳа сураси қироат қилинади.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اذْكُرُوْا اللّٰهَ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الْاِيْمَانَ كُنُوزًا كَثِيْرًا ۗ وَذِكْرَ اللّٰهِ اَكْبَرُ ۗ
يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اذْكُرُوْا اللّٰهَ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الْاِيْمَانَ كُنُوزًا كَثِيْرًا ۗ وَذِكْرَ اللّٰهِ اَكْبَرُ ۗ
يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اذْكُرُوْا اللّٰهَ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الْاِيْمَانَ كُنُوزًا كَثِيْرًا ۗ وَذِكْرَ اللّٰهِ اَكْبَرُ ۗ

Абу Қатода розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам пешин ва асрнинг аввалги икки ракъатида **«Фотиҳатул Китоб»** ва **икки сурани, кейинги иккисида «Фотиҳатул Китоб»ни қироат қилар эдилар. Гоҳида бизга оятни эшиттириб қўяр эдилар. Биринчи ракъатида** (қироатни) узоқ қилар, иккинчисида қисқа қилар эдилар. Бомдодда ҳам шундай қилар эдилар».

Икки шайх ривоят қилишган.

Агар тасбеҳ айтиб, сукут сақласа ҳам жоиз.

Яъни, учинчи, тўртинчи ракъатларда Фотиҳани қироат қилмасдан, тасбеҳ айтса ҳам намози дуруст бўлади.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اذْكُرُوْا اللّٰهَ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الْاِيْمَانَ كُنُوزًا كَثِيْرًا ۗ وَذِكْرَ اللّٰهِ اَكْبَرُ ۗ
يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اذْكُرُوْا اللّٰهَ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الْاِيْمَانَ كُنُوزًا كَثِيْرًا ۗ وَذِكْرَ اللّٰهِ اَكْبَرُ ۗ

Ибн Абу Шайба Али ва Ибн Масъуд розияллоҳу анҳумодан шундай ривоят қилади:

«Аввалги икки ракъатда қироат қил. Кейинги икки ракъатда тасбеҳ айт».

Сўнгра худди аввалгига ўхшаб ўтиради ва ташаҳхуддан кейин Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга салавот айтади.

Яъни, худди биринчи қаъдада ўтирганга ўхшаб ўтиради. Ўша охирги ўтиришда ҳам биринчи ўтиришдаги ташаҳхуднинг худди ўзини ўқийди. Ташаҳхудни ўқиб бўлганидан кейин Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга салавот айтади.

لَوْ قَيِّمَ لَسَوَّوْهُ لَعَلَّ عُلَّ لَلَّ لَّ صَّ يُّ بَّ نَّ لَّ نَّ اَكْ : لَاقُ هُوَ عُلَّ لَلَّ لَّ يُّ ضَرَّ رَجُوعُ نَبِّ بَعَكَ نَع
لَّ اَوْ مَيَّ هَارِبًا لَعَلَّ عُلَّ لَلَّ صَّ اَمَّ كُ ، دَمَّ حُمَّ لَّ اَوْ لَعَلَّ عُلَّ لَلَّ صَّ مُهَلَّلًا : «عَالَّ صَّ لَّ اِ يُّ
كُنَّ اِ ، مَيَّ هَارِبًا لَّ اَوْ مَيَّ هَارِبًا لَعَلَّ عُلَّ لَلَّ رَابَّ وَّ ، مَيَّ هَارِبًا اِ
هُلَّ طُفَّ لَّ لَّ اَوْ يُّ عُلَّ فَّ اَشَّ لَّ اَوْ سَمَّ حُمَّ لَّ اَوْ هَاوْرَ . «دِي حَمَّ دِي مَحَّ

Каъб ибн Ужра розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоху алайҳи васаллам намозда:

«Аллоҳумма солли ғалаа Муҳаммадин ва алаа аали Муҳаммадин, камаа соллайта ғалаа Иброҳийма ва аали Иброҳима. Ва баарик ғалаа Муҳаммадин ва аали Муҳаммадин, камаа баарокта ғалаа Иброҳийма ва аали Иброҳийма. Иннака ҳамиидун мажиид», дер эдилар».

Бешовлари ва Шофеъий ривоят қилишган. Лафз ўша кишиники.

Ташаҳхуддан кейин салавот айтиш суннатдир.

Салавотнинг сийғаси ҳам турли ҳадисларда турлича келган, ана ўшалардан бирини айтилса бўлади.

«Аллоҳумма солли ғалаа Муҳаммадин» – «Аллоҳим! Муҳаммад алайҳиссаломга Ўзингнинг зиёда раҳматларингни нозил қилгин».

«Ва алаа аали Муҳаммадин» – «Муҳаммаднинг оила аъзоларига ҳам».

«Камаа соллайта ғалаа Иброҳийма ва аали Иброҳима» – «Худди Иброҳимга ва Иброҳимнинг оила аъзоларига Ўз раҳматингни нозил қилганингдек».

«Ва баарик ғалаа Муҳаммадин ва аали Муҳаммадин» – «Муҳаммадга ва Муҳаммаднинг оила аъзоларига ўз баракангни нозил қил».

«Камаа баарокта ғалаа Иброҳийма ва аали Иброҳийма» – «Худди Иброҳимга ва Иброҳимнинг оила аъзоларига Ўз баракангни нозил қилганингдек».

«Иннака ҳамиидун мажиид» «Албатта, Сенинг Ўзинг мақталган, улуғланган Зотсан».

Кейин одамлардан сўрамайдиган нарсалар ила дуо қилади ва ўша ердаги одам ҳамда малакларни ният қилиб, ўнг ва чап тарафларига салом беради.

Намознинг ичидаги дуода одамлардан сўрайдиган нарсаларни тилаб дуо қилиш жоиз эмас, чунки Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Муслим, Абу Довуд ва Аҳмад келтирган ривоятда: «Албатта, бу намозда одамларнинг каломидан ҳеч нарса мумкин эмас. У фақат тасбеҳ, такбир ва Қуръон қироатидан иборатдир», деганлар.

Бизда Пайғамбар алайҳиссаломга салавотдан кейин «Аллоҳуммағфирли» деб бошланадиган машҳур дуони ўқиш одатга айланган.

«Аллоҳим! Менга фалон нарсани ризқ қилиб бергин!», «Фистончини хотин қилиб бергин», каби дуолар ҳаромдир.

Намознинг ичидаги дуо албатта араб тилида бўлиши шартлигига барча фуқоҳолар иттифоқ қилганлар.

(Давоми бор)

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди